

Det Jydske Ungskue i Grenaa for 50 år siden

13.-15. juli 1906

En skildring
af
Carl Svenstrup

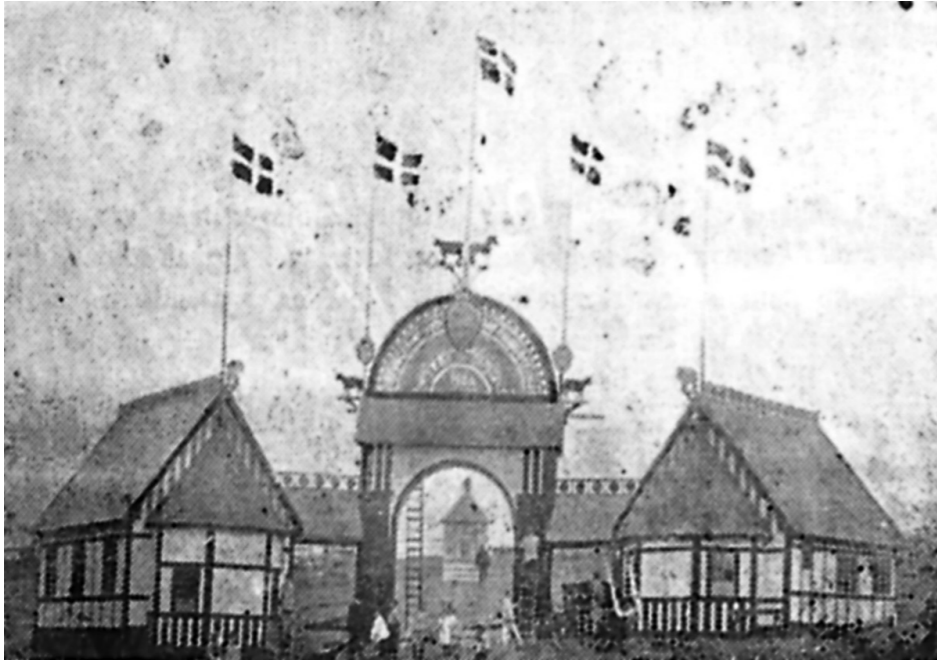
GRENAA
Grenaa Folketidendes Bogtrykkeri
1956

Det Jydske Ungskue
i Grenaa for 50 år siden
13.-15. juli 1906

I begyndelsen af juli for 50 år siden stod Grenaa »paa gloende pæle«, som man siger. Overalt rådede en hektisk travlhed med forberedelser til den store begivenhed, som forestod, nemlig ungskuet, som skulle afholdes i de tre dage 13.-15. juli, men som måtte forberedes længe i forvejen.

På grundlag af datidens aviser og af »Grenaa Bys Historie« gives her en lille skildring af begivenheden.

Ungskuet er sikkert den lejlighed i hele byens historie, hvor der har været den største tilstrømning af gæster. Det var et så stort foretagende at invitere »Foreningen af jydsk Landboforeninger« til at holde sit ungske her i Grenaa, at mange rystede på hovedet deraf. Alene indkvarteringen og bispisningen af et sådant antal gæster var en opgave, som egentlig lå langt over, hvad en så lille by med meget indskrænket hotelplads formåede. Men det gik. Ved en overordentlig stor imødekommenhed fra private indbyggere, som stillede stuer eller gæsteværelser til rådighed på meget rimelige vilkår, ordnedes indkvarteringsspørgsmålet. Og ved rettidig forberedelse og ved hjælp af forskellige udenbys restauratører lykkedes det også, at klare madspørgsmålet. Allerede i 1903 havde Grenaa byråd rettet indbydelse til »Foreningen af jydsk Landboforeninger« om at holde ungsuet i Grenaa. Det var bilagt med specifikation over, hvilke foranstaltninger man var villig til at foretage i den anledning, og tilbud om en »garantisum« på 8000 kroner til præmier m.m. I 1905 havde foreningen taget imod byens tilbud og indledende forhandlinger kunne begynde.

Hovedindgangen til ungskuet,
lige vest for Bavnhøjvejen.

Forberedelserne

I løbet af forsommeren blev der så taget fat på at anlægge pladser i byens udkanter og at indhegne dem, opføre udstillingsbygninger og æresporte samt tømre en ny bro over åen, som skulle forbinde pladsen ved Pavillonen med den interimistiske festplads på den modsatte side af åen, d.v.s. et stykke af daværende Pedersen Damgaards mark. Det er den bro, som eksisterer endnu og ligger lige syd for Pavillonen. I de nærmeste dage før skuet lejedes service, sengesteder med madrasser, flag, telte o.s.v. i en for Grenaa hidtil ukendt målstok. Der blev antaget assistenter i hundrevis - både mænd og unge kvinder - til kontrol, kontorarbejde, betjening af boder, telte og tombola, restaurationstelte m.m. Der var forskrevet 15 ekstra politibetjente fra nabobyerne. Et halvt hundrede banefunktionærer, som under de ekstraordinære forhold var dirigeret hertil, var indkvarteret i Teknisk skole. Ekstratog uden standsning på mellemstationerne løb i udstillingsdagene mellem Aarhus og Grenaa og mellem Randers og Grenaa og havde forbindelse med togene fra hele Jylland. Og til brug ved udflugter til havnen og til omegnen var der sørget for en mængde

køretøjer til caperkørsel.

Skuets præsident var hofjægermester C. Bech, Engelsholm, der var formand for Foreningen af jydsk Landboforeninger. Det lokale arrangement var lagt i hænderne på Grenaa Landbrugsforening, hvis formand var forpagter S. Petersen, Næsgaard, og Grenaa byråd. - Navnlige redaktør Skjødsholm og på byrådets vegne kulhandler Karl Petersen havde med overledelsen af de mange festarrangementer at gøre.

Pressens ankomst

Torsdag den 12. juli ved 12-tiden ankom pressens repræsentanter fra det ganske land, alle hovedstadsblade og en mængde provinsblade, ialt ca. 40, for at danne sig et forhåndsindtryk af skuets ydre rammer. De blev budt velkommen i den store foredragssal på dyrskuepladsen af hofjægermester Bech, hvorefter foreningens sekretær, overretssagfører Høegh Guldberg og konsulenterne S. P. Pedersen og Madsen Mygdal gav en del orienterende meddelser. Efter en gennemgang af alle tre udstillings- og festpladser var der middag for pressen i et stort restaurationstelt, som var rejst i hotel Dagmars gård. Derpå var Grenaa by vært ved en køretur til Katholm og havnen »med efterfølgende Seksa og Svingom i Pavillonen«. Redaktør Jensen, Sorø Amtstidende, og redaktør Oluf Jørgensen, København, udtalte sig med anerkendelse om det foreløbige indtryk af skuets rammer.

Skuets beliggenhed

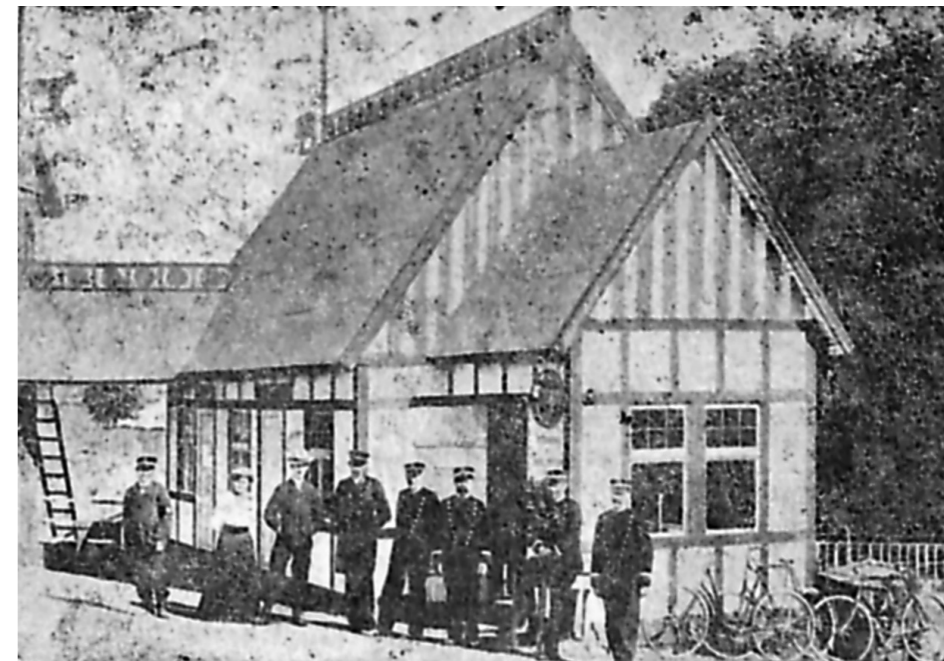
Til ungskuet var først og fremmest inddraget hele den store plads nord for det gamle anlæg, altså den plads, hvor nu hele sygehus-

kvarteret, Banegården, Bakkegaarden og hele rækken af de nye villaer langs Baunhøjvejen og de bag ved liggende veje ligger. Der var opført en »imponerende Hovedportal«, flankeret af en række bygninger med pressebureau, kasserer-, bytte- og billetkontorer samt Røde Kors filial på den ene side og postkontor, brand- og politistation på den anden side. Mod nord og vest var ud mod markerne rejst en mængde små og store kiosker og telte. Iøvrigt begrænsedes pladsen på den ene side af brogede rækker af landbrugsmaskiner, på den anden af den med danebrogsfanrvede draperier dekorerede dommertribuner og af foredragssalen. Hele det indre af pladsen var forbeholdt skuets hovedformål: Udstillingen af heste, kvæg, får og svin. I direkte forbindelse med skuet var der adgang til et stort restaurationstelt, som var opført i det gamle anlæg. På pladsen på Baunhøjvejens modsatte side, altså hvor nu hele Vestbane-terrainet og Roenbakke-kvarteret ligger, var en forlystelsespark, kaldet »Skovbakken«. Der var cirkus, pavillon med dødsridt, teater og et biografteater. Det var første gang, et biografteater vist i Grenaa. Selvfølgelig var det i yderst primitiv skikkelse, anbragt som det var i et telt. Og filmene der vist, svarede til den ydre ramme. Det var i filmens allerførste barndom. I årene derefter indrettedes et filmteater i holer Dagmars keglehus. Og endelig kom om et stort fremskridt Biografen i Østergade i 1908. Efter dette lille sidespring vender vi tilbage til ungskuet.

Udstillingens 2. afdeling

fandtes på »Festpladsen i Kæret« foran den ældste Pavillon, altså den sædvanlige dyrskueplads. Her var anbragt de forskellige udstillinger, som var knyttet til skuet. Der var bl.a. en stor fjerkræ-

Posthusets kiosk på ungskuet.
Personerne fra venstre: Postkontorist frk. Meta Petersen, postekspedient Jensen, postbud Hansen, postbud Jørgensen, postbud Højfelt, overpostbud Møller.

udstilling for hele Jylland og udstilling af redskaber. I en mægtig optømret træbygning var der planteavlsudstilling, og i en anden bygning med søgrønne vægge var der fiskeriudstilling. I det nye anlæg var opstillet dansestrader, hvor der hver dag holdtes gymnastikopvisninger af udvalgte hold fra hele Randers amt.

Det uundgåelige gøgl

var henvist til en interimistisk festplads i P. Pedersen Damgaards mark syd for åen. Der havde tidligre ikke været noget bro over åen på dette sted. En forbindelse var imidlertid ganske nødvendig, og byrådet vedtog at bekoste en bro. Der var først tale om en interimistisk overgang. Men da der længe havde været ønsker fremme om en direkte forbindelse fra Pavillonen til stien syd for åen, bestemtes det at tage den større udgift til en bro, der kunne blive stående. Således blev den nuværende »hvide bro« ved Pavillonen til.

Over denne kom man altså over til pladsen med alle »forlystelserne«, hvor selve gøglernes konge »Professor Labric« førte an. Denne del af »skuet« havde - i hvert fald på skuets sidste dag

Aviskiosk på ungskuet.
 Personerne fra venstre: 1. Mr. Allan v. Benzon, 2. Fru landsretssagfører Brokmann, 3. Sagfører Andersen, 4. Dyrlæge Poulsen, 6. Fru dyrlæge Dyekjær, 9. Fru læge Ilsøe.

- hovedparten af besøget og afledede i nogen grad opmærksomheden fra det egentlige skue.

Skuets forløb

Angående selve skuet kan det siges., at det som helhed blev en succes. Det var strålende sommervejr, om søndagen dog med nogen blæst. Dommermiddagen om fredagen og den egentlige festmiddag om lørdagen stod begge ligesom pressemiddagen om torsdagen i et stort restaurationstelt i hotel Dagmars gård, hvor hotelejer Larsen var vært. Alle faldt tilfredsstillende ud, og der var selvfølgelig taler i mængde.

Skuets kvalitet bedømtes rosende af de mange eksperter fra hele landet, som var mødt frem, og der foregik mange handler af de frem stillede avlsdyr.

Der holdtes en række velbesøgte foredrag af fremragende eksperter og videnskabsmænd om landbrugsfaglige emner. Desuden talte den dengang så populære sygehuslæge og ernæringseksperter

Den hvide bro over åen, lige over for Pavillonen, som blev bygget i anledning af ungskuet.

Mikkel Hindhede om »En Reform i vor Ernæring«. Det var jo dengang, da det gjaldt om at få så mange kalorier som muligt for pengene og ikke som nu, så få som muligt.

Nogle tal

Ungskuets hoveddage var fredag og lørdag. Om søndagen var det mest ungdommen, som kom, og besøget den dag gjaldt mest forlystestelsesparken. Besøget var den dag kun oppe på 8000. Men i alt havde 33.000 mennesker gæstet skuet, dvs. dobbelt så mange som 5 år før i Hjørring. Deraf havde banen befordret de 8000. Gennem indkvarterings-bureauet var anvist godt og vel 600 sengepladser, og bureauet havde endda haft yderligere 400 disponible. Der var indmeldt 1098 dyr, som var indkvarteret rundt i byens gårde, og når de ved 6-tiden om aftenen vendte hjem fra dyrskuepladsen, vakte de stor opsigt i gaderne. Det var, med undtagelse af skuet i Horsens året før, det største antal, der indtil da havde været.

Entreindtægten var 22.000 kr., og skuet gav som helhed et tydeligt overskud. Aviserne fastslog, at skuets succes var en kendsgerning. Men tiltige var der enighed om, at Grenaa ikke var en turistby. Der var seværdigheder nok både i byen, ved stranden og i omegnen. Men vejledning, »turistførere«, hotelplads, hotelservice og reklame manglede eller stod betydeligt tilbage. Tydeligst

Et lille udsnit af gruppebilledet af deltagerne i festmiddagen, som optoges uden for »Hotel Dagmar«.

Personerne er stående fra venstre: 1. Købmand Hartmann Sørensen, 3. Købmand G. Reventlow, 4. Overretssagfører Vald. Gad, 5. Redaktør J. Skjødsholm, 6. Konsul Axel Thykier, 7. Købmand Halvor Hermansen.

Siddende fra venstre: 2. Proprietær Busch, Djursgaard, 4. Proprietær Blach, Lykkesholm.

blev det sagt i en iøvrigt særdeles velvillig artikel i »Jyllands-Posten«, skrevet af bladets nuværende chefredaktør, der da var ung journalist. Siden dengang har jo mangt og meget forandret sig til det bedre på dette område.

Det er sandsynligt, at Grenaa foruden æren tillige havde den vinding, at skuet blev en reklame for byen. Dens navn blev gennem det store besøg bragt ud over landet og slået fast i folkets bevidsthed, således at byrådets tilskud og borgerbes anstrengelser og umage bar frugt i forøget omsætning.

Carl Svenstrup.

Carl Svenstrup født 23. januar 1881 i Grenaa, død 17. februar 1964 i Grenaa, var bibliotekar, som blev modtager af Dannebrogordenen i 1947. Han er bedst kendt for sit mangeårige arbejde med Grenaa byhistorie.

Svenstrup blev født ind i en skomager familie i Østergade i Grenaa. Han gik ud af Grenaa private Realskole som 14-årig for at komme i lære som skomager. Efter læreårene drog han på valsen bl.a. i Tyskland, men vendte hjem for at læse til lærer. I 1906 blev han færdig som lærer fra Blaagaards Semnarium og vendte tilbage til Grenaa som lærer ved sin gamle realskole.

I forbindelse med 1. verdenskrig blev den daværende bibliotekar ved Grenaa Bibliotek indkaldt og Carl Svenstrup overtog arbejdet som bibliotekar. I 1947 blev han Ridder af Dannebrog og stoppede som lærer for udelukkende at hellige sig biblioteket og »Grenaa Bys Historie«, som han var påbegyndt udgivelsen af i 1933. Byhistorien har fyldt meget i Svenstrups liv, den udkom i perioden 1933-1957 og et komplet sæt indeholder 2.793 sider. Efter næsten 25 års arbejde var »Grenaa Bys Historie« færdig.

Grenaa Købstad bekostede i 1951 et maleri af Svenstrup, der er ophængt på rådhuset i Grenaa. I november 1954 fratrådte han som bibliotekar og i 1958 blev han æresborger i Grenaa. Svenstrup var gift to gange og overlevede begge hustruer, fik to drenge, var aktiv vinterbader og ivrig amatør fotograf. Han døde den 17. februar 1964 på De gamles Hjem, Lillegade 48 i Grenaa.

Informationen er hentet fra Wikipedia.
Kildehenvisninger foreligger sammesteds.
https://da.wikipedia.org/wiki/Carl_Svenstrup